

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

П'ЯТА СЕСІЯ

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

Стенограма пленарного засідання

1 липня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

*Стенограма пленарного засідання
1 липня 2021 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Позачергове засідання
(Четвер, 1 липня 2021 року)

Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності»	...5
Заява депутатської групи «Довіра»	...10
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів за державну реєстрацію у сфері містобудівної діяльності»	...12
Прийняття Закону «Про корінні народи України»	...16
Внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо адміністрування податків і зборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя	...22
Прийняття Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України»	...28
Внесення змін до розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України у зв'язку із втратою чинності Законом України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України»	...32
Заява фракції «Європейська солідарність»	...34
Прийняття в першому читанні за основу зі скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)»	...35

Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону
«Про внесення змін до Податкового кодексу України
та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення
збалансованості бюджетних надходжень» ...44

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

*Зал засідань Верховної Ради України
1 липня 2021 року, 16 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий день, шановні колеги, знову! Добрий день, шановні представники засобів масової інформації! Будь ласка, підготуйтеся до реєстрації.

Зараз скажу, якою кнопкою реєструватися. Ну, як по-іншому, ви що? Ви ж зранку забули, я по очах бачу. Готові реєструватися? Нагадую, реєстрація відбувається шляхом натискання кнопки «За», першої зліва або зеленої. Готові? Прошу реєструватися.

У залі зареєструвалися 235 народних депутатів України. Позачергове засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, у зв'язку з вимогою Президента України та відповідно до частини восьмої статті 19 Регламенту Верховної Ради України ми сьогодні проводимо позачергове пленарне засідання Верховної Ради України. Перелік питань, які передбачені до розгляду на позачерговому засіданні, вам роздано, переходимо до їх розгляду. Запросіть народних депутатів до залу.

На ваш розгляд запропоновано проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» ([№ 5655](#)).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 211.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Шуляк Олена Олексіївна.

ШУЛЯК О.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми зараз у парламенті розглядаємо законопроект, прийняття якого, дійсно, матиме колосальний вплив на розвиток як будівельної галузі, так і всього містобудування в Україні.

Десятки разів у цьому залі я чула від вас, колеги, словосполучення «корупція в Державній архітектурно-будівельній інспекції України». Сотні разів на засіданнях нашої тимчасової слідчої комісії ми розглядали звернення

підприємців, взагалі громадян стосовно порушень законодавства у сфері містобудування. Тисячі разів ми говорили про те, що в різних містах і селах нашої країни є незаконні забудови, які зростали, як гриби, протягом останнього десятиріччя. Мені здається, що саме від сьогодні ми розпочнемо процес, що покладе край тому беззаконню, яке твориться в нашій державі.

Цей законопроект дуже складний і дуже простий водночас. По-перше, інформація про учасників будівельного процесу, вся проектна документація, всі вихідні дані тепер будуть вноситися до Єдиної електронної державної системи у сфері будівництва. Кожен учасник будівельного процесу, який працюватиме з документами, обов'язково в цій системі залишить свій електронний слід, тобто завжди можна буде відслідкувати того, хто видав документи, підписав їх, і тоді він буде відповідальним.

По-друге, органи місцевого самоврядування отримають дуже широкі та жорсткі повноваження щодо реагування на незаконні самочинні будівництва. Представники органів місцевого самоврядування зможуть без суду заходити на об'єкти, які будуються з порушенням законодавства, цільового використання земельної ділянки чи містобудівних умов та обмежень, і приймати рішення про їх знесення.

Наступним етапом реформи буде третій законопроект, ми очікуємо, що його буде зареєстровано вже в липні. Він стосується підвищеної відповідальності – кримінальної, майнової та адміністративної – для всіх учасників...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Ключко Андрій Андрійович. Будь ласка.

КЛЮЧКО А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, шановний головуючий! Доброго дня, шановні колеги! Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (№ 5655) розглянуто на засіданні комітету 30 червня 2021 року.

Зазначений законопроект внесено з метою забезпечення реалізації реформи державного регулювання у сфері містобудівної діяльності, яку ініціював Президент України. Його прийняття є вкрай важливим для врегулювання цієї сфери, покращення інвестиційного клімату та розвитку будівництва в цілому.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило деякі зауваження, які можуть бути враховані між першим і другим читаннями.

За результатами всебічного обговорення комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України цей проект за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Комітет також вирішив звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Шановні колеги, я щиро вас прошу підтримати цей законопроект. Реформа, про яку ми всі з вами довго говоримо, надзвичайно важлива. Отже, дуже важливо прийняти проект саме в першому читанні, а до другого читання ми разом із вами його доопрацюємо.

Прошу підтримати і проголосувати «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Устінова Олександра Юріївна.

Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Дорогі українці! Нарешті ми будемо розрубувати черговий гордіїв вузол корупції.

Кожного разу, коли я приїжджаю на Львівщину, коли ми з колегами працюємо в округах з людьми серед великої кількості проблем, особливо в історичних містах, ми найбільше чуємо про проблеми із незаконними забудовами. Зокрема, коли будинки ростуть, як гриби, формуються гетто, де немає каналізації, паркових місць, садків, шкіл, зате утворюються величезні квартали на корупційні гроші та за корупційними домовленостями.

Зараз ми говоримо про ДАБІ – один із тих органів, що є символом цієї корупції. Але я хотів би, щоб ми говорили не тільки про будівельників, але й про права людей. Дуже важливо займатися змінами у сфері містобудування комплексно, покроково розв'язуючи проблеми.

Саме тому ми підтримуємо перший значний крок до реалізації цієї реформи і до змін. Ми підтримуємо прийняття цього законопроекту в першому читанні, тому що повинні забути про таке явище, як незаконні забудови, «рішення» питань у будівництві. Адже вирішуючи свої питання сьогодні, забудовники мають завтра відбивати кошти, і коли вони їх відіб'ють, то замість

скверів і парків під вікнами, замість комфортного життя, ми матимемо гетто і незаконні забудови. Давайте боротися проти цього ганебного явища разом.

Сьогодні ми підтримуємо цей законопроект, а до другого читання разом із борцями проти незаконних забудов, усіма зацікавленими громадянами доопрацюємо деякі технічні деталі.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Тарасу Івановичу Батенку, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

Рудик Сергій Ярославович. Будь ласка.

РУДИК С.Я., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 198, Черкаська область, самовисуванець). Шановні друзі! Про те, як усе добре в цьому законопроекті розповіли автори і представники профільного комітету. Я теж вважаю, що ця реформа дуже важлива і законопроект заслуговує на увагу та нашу підтримку. Але ми не можемо не зважати на ті недоліки, які потрібно усунути до другого читання. Наша аналітична група нарахувала мінімум вісім суттєвих зауважень до цього законопроекту.

Почну з першого. Вимоги до створення Містобудівної палати. Незрозуміло, палата складається з 30 членів, а ми порахували, що за умови певної невизначеності, що є в цьому законопроекті, їх може бути аж 33, до того ж представники від різних установ можуть мати диспропорцію свого представництва.

Друге, на що я хотів би звернути увагу. Дискусійною є пропозиція щодо впровадження принципу альтернативності, коли замовник будівництва може звернутися до кого захоче для проведення державної експертизи: або до державної установи, державної інспекції, або до органу місцевого самоврядування. Це є потенційним корупційним ризиком, а не принципом альтернативності вибору. Там, де є «хвости» чи «лапа», про це і йдеться. Нам не потрібно від початку створювати такі потенційні лазівки.

Законопроектом пропонується вилучити зі змісту державного регулювання у сфері містобудування питання планування територій як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Це що? Це збільшить прогнозованість під час будівництва міст і сіл, особливо агломерацій?

І останнє, товариство. Не можна зобов'язувати органи місцевого самоврядування, особливо сільські ради, неодмінно мати виконавчі органи з питань архітектури і будівництва. А якщо в них немає потреби, для чого їх створювати? Тим більше, що держава не дає...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павлюк Максим Васильович.
Аліксійчук. Увімкніть мікрофон.

АЛІКСІЙЧУК О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, колеги! Насправді, ми сьогодні розглядаємо революційний законопроект стосовно реформи ДАБІ. Норми законопроекту, справді, покликані розв'язати ту проблему, що тривалий час змушувала представників будівельної галузі або ховатися, або платити величезні побори. Законопроект розглянула велика кількість робочих груп, куди були залучені представники органів місцевого самоврядування через Асоціацію міст України та Міністерства розвитку громад та територій України, будівельники, профільні спеціалісти, народні депутати з профільного комітету. Це спільний законопроект. Його прийняття дасть змогу навести лад у будівельній галузі, почати новітню історію у сфері містобудування та досягти такого рівня, коли всі розумітимуть, як подати документи і кількома натисками кнопки в додатку «Дія» отримати дозвіл на початок будівельних робіт, як здати ці роботи, тобто завершене будівництво.

Тому величезне прохання, колеги, підтримати цей законопроект, долучитися в разі потреби до внесення поправок між першим і другим читаннями для того, щоб, справді, відбулася революційна зміна у сфері державного будівельного контролю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до голосування... Хто ще? Бакунець – з мотивів. Після цього переходимо до голосування.

Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Львівщина, депутатська група «Довіра». Протягом останніх років я десятки і сотні разів чув, як люди або підприємства, які хочуть будувати чи завод, чи магазин, чи будинки, тобто розвивати наші громади або країну, стикаються з найбільшою перепорою – неправомірним, надзвичайно неприємним моментом щодо отримання дозволу на початок або пізніше на завершення робіт.

Цей законопроект, дійсно, є революційним, бо нарешті з'явиться можливість отримувати дозволи автоматично, зареєструвавшись у системі. Це стосується об'єктів класу СС1. Для складніших об'єктів буде створено містобудівні

ради. Так ми посилюємо повноваження органів місцевого самоврядування щодо містобудування і контролю за містобудуванням.

Саме з цього законопроекту розпочнеться велика реформа, завдяки реалізації якої зменшиться корупція в будівельній галузі. Тому закликаю всіх вас проголосувати «за» і дати старт справжній гарній європейській реформі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» ([№ 5655](#)) за основу з пропозицією комітету щодо врахування запропонованих уточнень під час підготовки до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 309.

Рішення прийнято.

Надійшла заява з вимогою оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги, сьогодні в газеті «Голос України» надруковано звіт тимчасової слідчої комісії, її голова Руслан Горбенко, її склад на 70 відсотків становлять народні депутати з фракції «Слуга народу», брав участь у її роботі Сергій Вельможний, а також допомагав Олександр Сухов, до речі, всі спеціалісти. Це великий звіт, його одразу не зачитаєш. Але між рядків та й взагалі там написано, що керівник Луганської обласної військово-цивільної адміністрації, який представлений за вертикаллю Офісу Президента України, грабує область, вбиває людей, спалив 40 відсотків лісів в області.

Також надійшли відомості і звіт волонтерів, військовослужбовців про те, що в місті Кремінній, я дуже люблю людей, які там проживають, але ненавиджу чиновників, які грабують... Подивіться, вони купили списаний будинок-барак за 6 мільйонів гривень, який коштував 500 тисяч гривень, оголошення про продаж було у *Facebook* і в усіх газетах. Вони виділили 1,5 мільйона гривень на проект і хочуть 70 мільйонів гривень списати начебто на житло, 48 квартир. Кабінет Міністрів України виділяв військовослужбовцям по 1 мільйону гривень. Вони ж хочуть за 70 мільйонів гривень якийсь барак невідомо де... Коли Давид Арахамія разом із групою народних депутатів з фракції «Слуга народу» були

на Луганщині, їх навіть не зустріли і не показали цей будинок, побачити який возив їх Максим Ткаченко. І сьогодні Гайдай продовжує грабувати.

Далі. Вони придумали якесь ядро для цирку за 300 мільйонів гривень і це тоді, коли не функціонує, по суті зруйнована система житлово-комунального господарства: криши течуть, дітям видно сонце і малятам на голову вода капає, підвали воняють, не нанесені теплові шви, ліфтове господарство знищено. Повторюю, повністю зруйновано житлово-господарський комплекс. Ями, як могили в області. А вони продовжують списувати сотні мільйонів гривень, що вже виливається в мільярди. І це обличчя! Не знаю, дійшов цей звіт до Президента України чи ні, але вважаю, що в Офісі Президента України стіна стоїть, сьогодні не тільки не бачать, а й не чують нас із вами. За цей звіт проголосували 319 народних депутатів. Хтось повинен відповідати за те, що діється.

Звертаюся до Генерального прокурора Венедіктової, до міністра внутрішніх справ України Авакова, до всіх антикорупційних органів із вимогою негайно провести розслідування. Минув місяць, Бородавко сидить у кріслі, і ніхто не може звідти його висмикнути. Скажіть, будь ласка, він що, керує сьогодні країною чи що?! Хто відповідатиме за смерті людей?! Зараз військовослужбовці сидять в окопах для того, щоб якась гидота грабувала державу?

Дякую. Сподіваюся, що Президент України почує цей виступ і побачить звіт у газеті «Голос України».

Сергій Шахов, Луганщина, депутатська група «Довіра».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко? Називалося прізвище?

Ткаченко Максим Миколайович, репліка.

ТКАЧЕНКО М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»*). Шановні колеги, я вже про це неодноразово говорив, уже закінчується другий рік нашої роботи у Верховній Раді України... Дійсно, керівники, про яких зараз згадував народний депутат Шахов, який не з нашої фракції, але для мене, коли ідеться про Луганщину, немає різниці – депутат з іншої фракції чи групи, з опозиції чи ні... Усе те, що зараз сказав Шахов, – це правда. Людей спалюють, нікого не покарали, усі як працювали, так і працюють, корупція процвітає. Не буду називати прізвище того чиновника, який грабує Луганську область, уже, мабуть, вся Верховна Рада України напам'ять знає, мені навіть незручно називати, бо, здається, що піаримо його внаслідок нашої роботи. Підтверджую все сказане, на Луганщині – дуже погані справи, на жаль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до наступного питання порядку денного – це проект Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів за державну реєстрацію у сфері містобудівної діяльності» ([№ 5656](#)) та законопроект [№ 5656-1](#).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 258.

Рішення прийнято.

До слова запрошується Шуляк Олена Олексіївна.

Без обговорення? (*Шум у залі*). Ні, дві фракції. Колеги, ви спочатку запитайте, а потім кричіть.

Шуляк. Будь ласка.

ШУЛЯК О.О. Законопроект № 5656 є додатковим до законопроекту № 5655. Ним передбачається внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо перерозподілу адміністративного збору за державну реєстрацію права на виконання підготовчих та будівельних робіт. Пропонується надходження від адміністративного збору розподілити на дві частини: 70 відсотків зараховувати до бюджетів місцевого самоврядування, а 30 відсотків – до державного бюджету і використовувати їх для забезпечення функціонування розробленої Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, що вже діє.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується народний депутат України Гнатенко Валерій Сергійович.

До слова запрошується голова підкомітету Комітету з питань бюджету Кузбит Юрій Михайлович.

КУЗБИТ Ю.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 101, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»).* Шановний Дмитре Олександровичу! Шановні народні депутати і запрошені! Комітет з питань бюджету на своєму засіданні 30 червня 2021 року розглянув проект закону № 5656 та альтернативний до нього законопроект № 5656-1 про зарахування до державного та місцевих бюджетів адміністративного збору за державну реєстрацію у сфері містобудівної діяльності.

Відмінності між законопроектами, як було щойно представлено, лише у визначенні пропорцій зарахування такого збору до бюджетів.

До законопроектів у висновку комітету висловлені типові зауваження. Зокрема, не врегульовано питання зарахування адміністративного збору за державну реєстрацію, що здійснюється посадовими особами центрального органу виконавчої влади. Таким, що зумовлює правову невизначеність, визнано формулювання «плати, еквівалентній адміністративному збору у сфері містобудівної діяльності, яка стягується нотаріусами».

Крім того, підкреслюється, що відсутні обґрунтування щодо реальної потреби у коштах на забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, а відтак неможливо належно оцінити пропозиції щодо запропонованих пропорцій розподілу надходжень від відповідного збору. Міністерство фінансів України водночас звертає увагу на те, що реалізація норм запропонованих законопроектів призведе до втрат надходжень загального фонду місцевих бюджетів від адміністративного збору за державну реєстрацію, що здійснюється органами місцевого самоврядування.

За наслідками розгляду комітет ухвалив рішення: рекомендувати Верховній Раді України законопроекти № 5656 та № 5656-1 включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України та за результатами їх розгляду у першому читанні прийняти за основу законопроект № 5656, доручивши комітету доопрацювати зазначений законопроект та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні. Колеги, прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Аліксійчук Олександр Васильович. Увімкніть мікрофон з місця.

АЛІКСІЙЧУК О.В. Виборчий округ № 154, Рівненщина. Друзі, повторюю ще раз, законопроект напрацьовано спільно комітетом і Міністерством розвитку громад та територій України. Дійсно, його спрямовано на те, щоб змінити ганебну ситуацію, яка впродовж багатьох років існувала на будівельному ринку, врешті-решт унормувати на законодавчому рівні відповідальність органів місцевого самоврядування, нової структури – Державної інспекції архітектури та містобудування України (ДІАМ), третіх осіб, які матимуть можливість контролювати будівельну галузь на ринку будівельної сфери в частині отримання дозволів.

Прочу підтримати цей законопроект і нарешті дати старт такій очікуваній реформі щодо Державної архітектурно-будівельної інспекції, взагалі будівельної галузі України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М. Шановні колеги! Якщо запитати людей про те, що відбувається у сфері будівництва, то відповідь буде – гірше вже нікуди. Це вам скажуть усі сторони: люди, які бачать, як у них під вікнами виростають незаконні забудови, підприємці, які хочуть чесно вести свій бізнес, і, незалежно від його обсягів, завжди стикаються з тим, що треба прийти і щось занести. Нормами цього законопроекту, звісно, як і попереднього, питання вирішується.

Ще раз нагадуємо, що в першому читанні ми підтримали той законопроект, цей теж будемо підтримувати. Але я наполягаю на комплексному вирішенні питань містобудування, враховуючи і пам'яткоохоронну сферу. До речі, створено робочу групу і внесено низку законопроектів, до яких уже подано більше пропозицій і зауважень, ніж норм у цих законопроектах.

Закликаю всіх, борючись із проблемами і намагаючись знайти рішення цих проблем, не створювати нові проблеми. Ми з представниками Львівщини, з членами згаданої робочої групи, яку було створено на базі Львівської обласної державної адміністрації, закликаємо врахувати ці пропозиції, зокрема, зауважуючи на питанні збереження пам'яткоохоронної спадщини, і відвойовувати місця для комфортного проживання наших громадян. Під час планування будівництва потрібно враховувати і соціальну інфраструктуру, щоб ми бачили, як водночас із новими багатоповерхівками будуються садки і школи, паркомісця і, найважливіше, мережі, зокрема каналізація тощо. Це слід робити для того, щоб потім на території забудов не було соціальних криз, що ми бачили раніше.

На цьому етапі ми підтримуємо законопроект. Наголошую, рішення має бути комплексним.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Констанкевич.

Рудик Сергій Ярославович.

РУДИК С.Я. Ідея законопроекту, враховуючи, що він є похідним від того, який ми щойно прийняли, підтримується, зокрема, нашою депутатською групою.

Якщо чесно, мені більше подобається пропорція 10 на 90, як це пропонується альтернативним законопроектом. На мою думку, спрямовувати 30 відсотків усіх надходжень тільки на підтримку електронної системи – це занадто. Основні функції все-таки будуть закріплені за виконавчими органами місцевих рад і весь тягар відповідальності ляже на них. Але можна почати і з цього.

Проте не розв'язується головна проблема, яка на сьогодні існує в системі погоджень і адміністрування дозволів у сфері будівництва, – хабарництво. Загальновідомо, що реально за погодження дозволу на будівництво у великих містах беруть абсолютно інші кошти, які спрямовують у зовсім інші місця. При багатьох міністерствах, органах, кажуть, існують так звані бек-офіси і ціни доходять до неймовірних позначок, зокрема у Києві – 15 доларів, у великих обласних центрах – 10 доларів за метр. За метр!

Шановні правоохоронці, вам попрацювати б з цією частиною так званого тіньового бізнесу, бо ми можемо скільки завгодно говорити слово «халва», але солодке будівельникам у роті не буде. Тільки після того, як ми наведемо лад у всіх сферах, зокрема, усунувши кримінальну складову, нам вдасться і бізнес, і загалом містобудівну діяльність, і, головне, надання послуг для людей зробити якісними і європейського рівня.

Ми голосуємо «за» і закликаємо зал підтримати законопроект у першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Без сумніву, фракція «Батьківщина» підтримає ідею максимальної передачі коштів від цих послуг до місцевих бюджетів. Якщо зараз, я так розумію, зал готовий до пропорції 70 на 30, навіть, якщо буде 90 на 10 – ми це підтримаємо.

Але питання в іншому. Можливо, міністр розвитку громад та територій України Чернишов – це один із небагатьох міністрів, який вирішив максимально побороти корупцію, передавши функції міністерства і розпорошивши їх між різноманітними структурами. Можливо, він перший міністр, який пішов на такий серйозний крок. Але хотілося, щоб у другому читанні попередній законопроект не став таким, де разом із водою ми виплеснемо дитину, мається на увазі, коли державний контроль за такими речами буде скасовано повністю. Це перше.

Друге. Ми не можемо надавати такі функції містам, які не ухвалили генеральні плани розвитку міст, бо без цього все перетвориться на фікцію, коли забудовникам надаватимуть можливість на місці парків, шкіл, дитячих садочків зводити багатоповерхівки. Це і будуть наші поправки до другого читання.

Цей законопроект ми, безперечно, підтримаємо. Ми вважаємо, що місцеве самоврядування повинно мати закріплені відсотки, які потім неможливо буде змінити ні указами Президента України, ні рішеннями уряду. Це має бути прописано законом і зазначено в Бюджетному кодексі України.

Ми будемо голосувати «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі, хто бажав, виступили?

Шахов Сергій Володимирович. Увімкніть, будь ласка, мікрофон з місця.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». З нагоди присутності зараз у залі міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України звертаюся саме до нього. Пропоную зібрати робочу групу навіть з членів нашого Комітету з питань екологічної політики та природокористування, нагадаю, я є головою підкомітету, і виїхати на Луганщину, щоб подивитися, як будуються об'єкти.

Ми говоримо про те, що будемо генеральні плани ухвалювати... На школу в селі Євсуг виділено 68 мільйонів гривень. Це дуже добре. Але подивіться, хто цим займається, хто виграв тендери, як робиться дерев'яна підлога. Коли ставлять вікна, щілини у два пальця! Скажіть, будь ласка, хто відповідатиме за таку роботу?

Далі. На придбання двох тролейбусів виділили 120 мільйонів гривень. Теж добре, щоб доїхати від Северодонецька до Лисичанська, де вже можна їхати потягом. Але хто буде їздити в цьому потягу, коли пенсіонери отримують пенсії 1 тисяча 500 гривень і не можуть купити собі хліб та пігулки, коли розвалена вся інфраструктура. Хто відповідатиме за розтрату цих грошей?

Тому вимагаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Усі, хто бажав, виступили? Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів за державну реєстрацію у сфері містобудівної діяльності» ([№ 5656](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 325.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного – це проект Закону «Про корінні народи України» ([№ 5506](#)).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 277.

Рішення прийнято.

До слова запрошується віце-прем'єр-міністр України – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Резніков Олексій Юрійович.

РЕЗНІКОВ О.Ю., *віце-прем'єр-міністр України – міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.* Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується, справді, історичний документ. Поняття «корінний народ» з'явилося в Конституції України ще 25 років тому, але не було розкрито. Чверть століття, протягом цілого життя покоління точилися дискусії. Сьогодні є можливість перегорнути цю сторінку і відкрити нову.

Законопроектом, який вніс Президент України, пропонуються такі речі: розкрити поняття «корінний народ України»; встановити, що корінними народами України, які сформувалися на території Криму, є кримські татари, караїми та кримчаки; визначити перелік основоположних культурних та інших прав корінних народів, а також статус їх представницьких органів.

Це документ консенсусний, це фундамент, який збудовано на принципах Організації Об'єднаних Націй у відповідності із міжнародною практикою, але з урахуванням особливостей України, що дозволить зосередитися на конкретних заходах, гарантує збереження самобутності та забезпечить сталий розвиток корінних народів.

Шановні народні депутати, прийняття такого закону є доленосним для людей, їх небагато, але більшість із них перебуває під тиском окупантів. У світі немає іншої держави, яка може боротися за них, немає іншої влади, яка здатна забезпечити продовження їхньої історії. Ми можемо дати сигнал, який поверне надію багатьом, а в підсумку сприятиме поверненню Криму та Севастополя.

Сподіваюся, що цей законопроект підтримають представники усіх фракцій, які неодноразово висловлювалися на підтримку кримськотатарського народу, українців, а також інших громадян, які проживають на тимчасово окупованих територіях. Я вдячний усім комітетам. Прошу підтримати законопроект у редакції комітетів за основу та в цілому з урахуванням відповідних поправок, які зазначені в рішеннях комітетів.

Дякую. Готовий відповісти на запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин Лубінець Дмитро Валерійович.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, самовисуванець). Шановна президіє! Шановні народні депутати, громадяни України! На своєму засіданні 16 червня 2021 року комітет розглянув проект Закону «Про корінні народи України» (№ 5506), поданий Президентом України та визначений ним як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України. Шановні народні депутати, це, дійсно, історичний документ, до якого ми йшли вже багато десятиліть.

Розглянувши цей законопроект, комітет ухвалив рішення пропонувати Верховній Раді України проголосувати його за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок комітету. Їх небагато, вони технічні і були нами зазначені під час засідання нашого комітету.

Звертаю вашу увагу, що Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради у своєму висновку підтримує пропозиції щодо законодавчого врегулювання прав корінних народів України та висловлює зауваження до положень законопроекту. Саме на підставі цих зауважень ми і зробили техніко-юридичний висновок під час засідання нашого комітету. Ми повністю підтримуємо пропозиції Головного науково-експертного управління.

Цей законопроект розглядався низкою комітетів Верховної Ради України. Усі вони підтримують його прийняття. Зокрема, Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики також пропонує прийняти цей законопроект за основу та в цілому.

Я не буду перелічувати всі громадські організації, правозахисників, міжнародних експертів, які підтримують тезу про те, що подібний законопроект потрібно було прийняти і долучити до чинного законодавства України давно.

Прошу всіх проголосувати і прийняти сьогодні цей історичний документ.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Устінова Олександра Юріївна.

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Передайте слово, будь ласка, Рустему Умерову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров.

УМЄРОВ Р.Е., секретар Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дорогі колеги! Це, дійсно, історичний момент. Уже два тижні в Росії говорять, що в нас є проект Закону «Про корінні народи України» і кожного дня розказують про це 24 години.

Ще раз нагадую вам, що всі країни, де є корінні народи, зазвичай мають такий закон. Ми приводимо законодавство України у відповідність із міжнародним законодавством, зокрема нормативними актами Організації Об'єднаних Націй.

У Конституції України чітко розділяються поняття «корінні народи» та «національні меншини». В Основному Законі України зазначено, що права корінних народів і національних меншин визначаються виключно законами України. Проте Закон України «Про національні меншини в Україні» є, його ухвалили майже 30 років тому, а закону про корінні народи 30 років не було. Сьогодні історичний момент, ми 30 років чекали на такий закон. Як людина, яка приїхала у віці дев'яти років, а мені вже 39 років, от ці 30 років ми і чекаємо на його прийняття.

Будь ласка, дорогі друзі, ми сподіваємося на вашу підтримку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мокан Василь Іванович.

МОКАН В.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Віталію Безгіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безгін Віталій Юрійович.

БЕЗГІН В.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Колеги, знаєте, коли я маленьким вчився в школі в Криму, був такий момент, що в парку біля моєї школи відкрили пам'ятник жертвам депортації кримських татар. Дуже сумно і соромно зараз усвідомлювати той факт, що тоді це не викликало емоцій ані в нас, дітей, ані в старшого покоління. Чому так було? Тому що радянська та й російська пропаганда робили свою справу: з одного боку, говорилося про братський народ, а з іншого – намагалися стравлювати всіх, хто мешкав на території Криму. Думаю, це також зіграло з нами злий жарт, зокрема, розподіл на правильних і неправильних зіграв свою роль під час сумнозвісних подій 2014 року. Адже в Україні не було ані мовної, ані культурної, ані історичної політики щодо корінних народів у Криму.

Власне, такий закон мали б ухвалити ще 10-20 років тому, бо є відповідні резолюції Організації Об'єднаних Націй та позиція Парламентської асамблеї Ради Європи. Але чомусь не вистачило політичної волі, ми вдавалися до маніпуляцій.

Що передбачено законопроектом? Банальні речі: корінними народами України визначаються кримські татари, караїми та кримчаки; його нормами захищаються їх мовні, культурні та інші традиції; їх органи можуть отримувати державне фінансування і допомогу донорських структур. Цей законопроект – це наша данина і те, що має розпочати, власне, повернення Криму, його інтеграцію, стати вагомим першим кроком до роботи Кримської платформи.

Прошу всіх підтримати цей законопроект, підтримати позицію профільного комітету і голосувати за його прийняття за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніколаєнко Андрій Іванович.

Крулько Іван Іванович.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Переконали, що проект Закону «Про корінні народи України» об'єднає сесійний зал. Фракція «Батьківщина» буде його підтримувати. Законопроект надзвичайно важливий, насамперед символічний, оскільки ми чудово

розуміємо, що ані кримські татари, ані караїми, ані кримчаки в окупованому російськими військами Криму не мають жодних можливостей для розвитку своєї національної культури, своєї мови.

Кожна імперія, а Російська Федерація такою імперією є і завжди буде, поки існуватиме, знищувала корінні народи, бо на переконання влади, корінні народи – це загроза для імперії. Саме тому ми, українці, у своїй історії знаємо і пережили не одну депортацію, коли сотні тисяч виселялися до Сибіру тільки заради того, щоб заповнити виселені від українців землі іншими народами. Так і кримські татари стали жертвою депортації і були виселені зі своєї національної землі, з Криму, тільки заради того, щоб завезти туди тисячі росіян і в такий спосіб змінити генофонд Кримського півострову.

Для нас надзвичайно важливо навіть за цих умов підтримувати кримськотатарську національну меншину, розвивати мову караїмів, кримчаків і кримських татар та пам'ятати, що рано чи пізно, але Крим повернеться додому, в Україну. Ми відновимо територіальну цілісність на всій території України – і в Криму, і в Донбасі. Кожен корінний народ, який проживає на території України, знатиме, що він зможе розвиватися тільки в незалежній демократичній Українській державі.

Ми будемо голосувати за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово лідеру кримськотатарського народу Мустафі Джемілеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемілев.

ДЖЕМІЛЄВ М., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Голово! Шановні народні депутати! Як відомо, і про це вже говорив віце-прем'єр-міністр України, згідно зі статтею 11 Конституції України держава сприяє розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України. Однак дефініції терміна «корінні народи», тобто роз'яснення того, які народи і за якими ознаками підпадають під термін «корінні народи», не було.

Причин тут декілька. Зокрема, опір більшості складу попередніх каденцій парламенту прийняттю з цієї теми відповідних правових актів. Термін «корінні народи України» в 1996 році, я це добре пам'ятаю, було введено в Конституцію України після подолання досить сильного опору комуністичних прорадянських і проросійських сил у складі тодішнього парламенту.

Про права корінних народів стало можливим говорити лише після Революції Гідності в 2014 році. Першим законодавчим актом з цієї теми стала Постанова Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України щодо гарантії прав кримськотатарського народу у складі Української Держави» від 20 березня 2014 року.

Сьогодні ми розглядаємо законопроект, поданий у Верховну Раду України Президентом України, який розроблено за участю багатьох фахівців у галузі конституційного права, представників національних правозахисних організацій. Він відповідає європейським стандартам у галузі прав людини і вимогам Декларації Організації Об'єднаних Націй про права корінних народів, до якої Україна приєдналася в 2014 році. Нагадаю, що про прийняття такого закону говориться і в Резолюції Європарламенту від 11 лютого 2021 року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Урбанський Анатолій Ігорович – з мотивів. Після цього – Бакунець, і переходимо до голосування.

УРБАНСЬКИЙ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 143, Одеська область, самовисуванець). Доброго дня, шановні колеги, шановний Дмитре Олександровичу! Зараз ми розглядаємо, безумовно, дуже важливий проект закону, до його прийняття українці кримськотатарського походження йшли довгих 30 років. З чим вас усіх вітаємо!

Як я розумію, сьогодні законопроект буде прийнято за основу та в цілому. На превеликий жаль, у нас не буде можливості надати свої пропозиції. Тому звертаюся із цієї високої трибуни від себе, від пана Кіссе і, головне, від усіх українців гагаузького походження до голови профільного комітету Дмитра Валерійовича Лубінця: прошу вас, опираючись уже на новий закон, зробити все можливе, щоб і голос українців гагаузького походження було почуто, бо вони цього гідні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А. Ми живемо у вільній демократичній європейській країні, де найвища цінність – це людина. Це відрізняє нас від наших сусідів, де режим – це головне, а людина – ніщо.

Разом із нами в нашій демократичній вільній європейській країні проживають три корінних народи, які не мають своєї державності, – це кримські татари, караїми і кримчаки. Через дії агресора вони втратили ще й свій рідний дім – Кримський півострів. Попри це, переконаний, у найближчий час вони відновлять те, що було.

Сьогодні прийняттям цього законопроекту ми, власне, підкреслюємо нашу демократичність і толерантність, що панують і пануватимуть у незалежній демократичній Україні.

Прошу голосувати «за».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування... Пропозиція комітету – за основу і в цілому. Немає заперечень? Немає.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про корінні народи України» ([№ 5506](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 331.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про корінні народи України» ([№ 5506](#)) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 325.

Рішення прийнято.

Закон прийнято (*Оплески*).

Покажіть по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 226, «Опозиційна платформа – За життя» – 0, «Європейська солідарність» – 25, «Батьківщина» – 19, «Партія «За майбутнє» – 18, «Голос» – 15, «Довіра» – 13, позафракційні – 9.

Наступне питання порядку денного – це проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо адміністрування податків і зборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» ([№ 5501](#)).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 282.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України, перший заступник голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Железняк

Ярослав Іванович. Чотири хвилини – і від авторів, і від комітету, правильно? Дайте 4 хвилини.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Насамперед дякую за прийняття тільки що конституційною більшістю важливого для України, для кримськотатарського народу та всіх інших закону. Дякую вам ще раз.

Зараз ми розглядаємо не менш важливі законопроекти. У мене тут написана промова, але хочу почати з особистої історії. Десь півроку тому мені зателефонував колега Рустем Умеров, якого ми щойно щиро підтримали, і попросив зробити ще одну річ, яка потрібна для того, щоб 23 серпня цього року Україна була достойно представлена на Кримській платформі. Так сталося, що сім років окуповано Крим, і ці сім років триває політичний, юридичний і економічний оксюморон під назвою «вільна економічна зона «Крим». Це погано, це часто не дає нам можливості на міжнародній арені чітко і просто пояснювати, що Крим – це окупована країною-агресором територія. На жаль, досі в законодавстві залишається визначення «вільна економічна зона «Крим».

Саме тому, прийнявши проекти законів, які я маю честь вам представити і які будуть розглядатися за переліком, ми нарешті скасуємо таке поняття, як «вільна економічна зона «Крим» і скажемо ще раз про те, що це окупована територія України. Чому це важливо? Тому що це дасть можливість людям, які там залишилися, отримувати допомогу від України. Тому що це дасть нам можливість заблокувати будь-який перелік товарів, які постачають в обхід української території в Крим. Тому що це дасть нам можливість завершити нотаріальні справи, наприклад оформити спадщину, чи отримати українську пенсію тим, хто залишився вірним Україні і точно не має бажання приймати громадянство країни-окупанта. Шановні колеги, розумію, що де-факто ми вже давно визнали це. Але, на жаль, де-юре в нас досі залишається таке поняття, як «вільна економічна зона «Крим».

Дуже прошу вас підтримати думку, яку висловили члени щонайменше двох комітетів (Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики і Комітету з питань економічного розвитку), усі ті десятки авторів від кожної фракції та групи, які разом із нами внесли цей законопроект, про те, щоб сьогодні синхронно і в консенсусі, як ми щойно прийняли Закон «Про корінні народи України», скасувати вільну економічну зону «Крим».

Нам потрібно багато чого зробити і точно не забувати про питання Криму під час кожного міжнародного саміту, вимагати посилення санкцій та повернення цього питання на вищій щабель порядку денного. І сьогодні своїми рішеннями щодо цього і ще двох інших законопроектів ми зробимо крок на шляху до цілісності України, до повернення кожного сантиметра наших окупованих територій.

Я вдячний всім, хто долучився до цієї роботи. Це робота всього парламенту, якою, впевнений, буде і робота на Кримській платформі. Саме тому прошу вас усіх підтримати рішення нашого комітету і проголосувати за прийняття цього законопроекту за основу та в цілому, сподіваюся, конституційною більшістю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Стефанишина Ольга Анатоліївна.

СТЕФАНИШИНА О.А., член Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).
Прочу передати слово Сергію Рахманіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рахманін Сергій Іванович.

РАХМАНІН С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні друзі, сьогодні дуже важливий день. Це, насправді, день відновлення історичної справедливості щодо низки питань, починаючи від повернення історичної назви місту Нью-Йорк і закінчуючи щойно ухваленим історичним законом щодо кримських татар, які в окупованому Криму є нашим ДАПом – незламним, мужнім і надають нам підстави вважати, що Крим є і буде українським. Від нас залежить чи відновимо ми історичну справедливість ще в одному дуже важливому питанні.

Друзі, не можна бути наполовину вагітними, особливо коли ідеться про політику під час війни. Не можна говорити «Крим – наш» і одночасно позбавляти права на статус резидента українських громадян у Криму і Севастополі. Не можна закликати Захід посилювати санкції проти Росії і одночасно узаконювати торгівлю з окупантом. Не можна казати, що ми воюємо з Росією і фактично допомагати їй утримувати окупаційні війська і окупаційні адміністрації. Політика, крім усього іншого, – це право, можливість і необхідність виправляти власні помилки. І сьогодні ми маємо шанс виправити історичну помилку.

Нагадаю для тих, хто забув чи й не знає: тільки за перший рік існування так званої фейкової вільної економічної зони «Крим» з України туди потрапило товарів на 1 мільярд доларів, що дозволило Росії заощадити гроші на утримання окупаційних військ. У нас немає іншого варіанта, іншого вибору, як зробити ще один крок до відновлення історичної справедливості – скасувати фейкову вільну економічну зону «Крим» і зробити наступні кроки, щоб олігархи не заробляли мільйони на крові, війні та окупації.

Закликаю всіх голосувати за...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Я надзвичайно щасливий. Рівно п'ять років тому ми провели поки що єдині у Верховній Раді України парламентські слухання щодо питання деокупації Криму, з тих пір жодних слухань не було. На жаль, ця Верховна Рада України ще жодних парламентських слухань щодо деокупації Криму не провела. Думаю, що це треба терміново виправляти. Так от, на тих парламентських слуханнях, які були ініційовані міжфракційним депутатським об'єднанням «Крим», яке я мав честь очолювати в минулому скликанні Верховної Ради України, однією з рекомендацій було прийняття Закону «Про корінні народи України» і я щасливий сьогодні, що закон прийнято. Це перше.

Друге. Питання про скасування Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України». Я радію тому, що зараз, впевнений, ми з вами це зробимо. Але такі рішення мають бути, дійсно, частиною системного підходу держави, а не якоюсь, як, знаєте, кажуть, фільчиною грамотою.

До речі, про Філю. Філіпу Кіркорову, який виступав на концерті в Москві з нагоди річниці повернення Криму в рідну гавань, чомусь ми спочатку забороняємо в'їзд до України, а потім кажемо: «та, будь ласка, заїжджай сюди». Це що? Що ми робимо? Думаю, наша позиція має бути абсолютно послідовною: ті, хто вітає анексію Криму і допомагав у цій анексії, чим вони не займалися б – чи співають у пір'ї, чи возять туди товари, чи будують туди мости, – мають відповідати. Якщо Україна не може впоратися, вибачте, з Бедросовичем, як ми будемо боротися з Володимиром Володимировичем?

Запрошую всіх провести парламентські слухання щодо питання Криму і кожен день проводити політику стосовно повернення Криму додому. А це означає бути жорсткими і послідовними. Крим – це Україна!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Полякову Антону Едуардовичу, депутатська група «Партія «За майбутнє».

Лубінець Дмитро. Будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати, громадяни України! Насамперед хочу зробити ремарку на виступ нашого колеги Олексія Гончаренка стосовно непроведення парламентських слухань щодо питання деокупації Криму.

Такі слухання планувалися, вони були в графіку проведення парламентських слухань у Верховній Раді України, але, на жаль, у нас виникла пандемія COVID-19. Хоча ми провели комітетські слухання, де визнали абсолютно правильною ідею скасування вільної економічної зони «Крим», до того ж на засіданні нашого комітету ми неодноразово порушували питання щодо розробки подібних законопроектів.

Депутатська група «Партія «За майбутнє» голосуватиме за основний законопроект. Також закликаємо голосувати за наступний законопроект, який пов'язаний із цим, саме про скасування вільної економічної зони «Крим». Розуміємо, що попереднє скликання парламенту, приймаючи таке рішення, виходило з того, що на анексованій території Криму залишилися і проживають громадяни України, але фактично ці норми призвели до того, що вони почали платити податків більше. Це стало абсолютно дискримінаційним фактором стосовно них, хоча вони як були, так і залишаються громадянами України.

Безумовно, логіка прийняття цих пов'язаних законопроектів є. Закликаємо всіх народних депутатів так само, як щойно прийняли Закон «Про корінні народи України», а це і є показник ставлення до нашої території – Автономної Республіки Крим, проголосувати за цей і наступні законопроекти конституційною більшістю, тобто більше 300 голосів народних депутатів українського парламенту, і показати всьому світу, що Україна – це Крим, а Крим – це Україна.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Прошу передати слово колезі з фракції Андрію Ніколаєнку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніколаєнко Андрій Іванович.

НІКОЛАЄНКО А.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Однозначно, цим законопроектом, як і двома наступними, які є пов'язаними, вирішуються питання, що давно існують, зокрема, це і соціальні проблеми громадян, які залишилися в тимчасово окупованому Криму, і проблеми для економіки України, яка потерпає. Навпаки, ми бачимо певні плюси для економіки Росії, яка окупувала український Крим.

Дещо дивною є логіка, коли ми спочатку голосуємо законопроект про внесення змін до Податкового кодексу України, потім основний і далі вже законопроект про внесення змін до Митного кодексу України. Впевнений, що всі три проекти будуть підтримані одноставно, як були підтримані на засіданні нашого комітету. Недоліки треба виправляти, усі аргументи прозвучали. Ми маємо геополітично постійно нагадувати, що Крим – це Україна і робити все, що від нас залежить, щоб Крим повернувся під контроль своєї держави, а українці в Криму не відчували себе дискримінованими, зокрема економічно, через існування фактично фейкової вільної економічної зони «Крим».

Прошу підтримати законопроект. Фракція «Батьківщина» голосуватиме «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі, хто бажав, виступили?
Богуцька Єлізавета Петрівна. Після неї – Шахов.

БОГУЦЬКА Є.П., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, річ у тому, що цей закон приймався в 2014 році практично після того, як в Росії було зареєстровано закон про таку саму вільну економічну зону в Криму. Різниця лише в тому, що російський закон приймався терміном на 25 років, а український – на 10 років з пролонгацією, якщо це буде потрібно.

Запрошую всіх приєднатися до голосування законопроекту про скасування вільної економічної зони «Крим», тому що вільна економічна зона не може бути купованою. Дуже прошу всіх проголосувати за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В. Луганщина, депутатська група «Довіра». Безумовно, група «Довіра» підтримає цей законопроект. Але хотів би закликати вас, шановні колеги, звернути увагу на Донбас, на мирну частину Донецької та Луганської областей.

Наша команда зареєструвала законопроект [№ 2070](#) про вільні економічні зони, що дало б змогу інвестору зайти до мирних частин Луганської та Донецької областей на Донбасі і впливати на розвиток економіки, наповнюючи бюджет України. На жаль, уже два роки цей законопроект не цікавить владу і навіть не розглядається в комітетах. Вимагаю, як представник Донбасу, все-таки розглянути його в комітетах і підтримати, запустивши «нову кров» у Донбас для розвитку економіки, підприємств, індустріальної бази, будівництва. У такий спосіб ми наповнимо бюджет України, дамо можливість Україні розвиватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція... Комітет рекомендує голосувати за основу та в цілому. Немає заперечень?

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо адміністрування податків і зборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» ([№ 5501-д](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 327.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо адміністрування податків і зборів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» ([№ 5501-д](#)) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 329.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступне питання порядку денного – це проект Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» ([№ 5502](#)).

Ні, що голосуємо? Ідіть туди і домовтеся зі своїми колегами.

Народний депутат України Умеров Рустем Енверович.

Ставиться на голосування пропозиція... Зараз пішли б за повною...

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 277.

Рішення прийнято.

Народний депутат Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. Насамперед щиро дякую всім народним депутатам, які голосували за Закон «Про корінні народи України» – це, дійсно, історична подія.

Щодо скасування вільної економічної зони «Крим». Перше і найголовніше, ми вилучаємо термін «нерезидент». Тобто, якщо ви живете в Криму, то вважаєтеся іноземцем. Цей закон потрібно скасувати. Взагалі, з точки зору прав людини це був дискримінаційний закон.

Будь ласка, дорогі колеги, це теж потрібно підтримати. Це потужний сигнал нашим громадянам, які нині проживають на окупованих територіях.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви не чуєте.

Народний депутат України Ярослав Іванович Железняк.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Скажу дуже коротко. Шановні колеги, дякую, що ви підтримали попередній законопроект. Цей проект стосується тієї ж тематики: скасування вільної економічної зони «Крим». Це надзвичайно важливе питання. Впевнений, що законопроект набере не 325 голосів, а більше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується секретар Комітету з питань економічного розвитку Руцишин Ярослав Іванович. Дайте 4 хвилини – і від авторів, і від комітету.

РУЦИШИН Я.І., *секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»).* Шановний Голово! Шановні народні депутати, запрошені! Комітет з питань економічного розвитку на засіданні 16 червня 2021 року розглянув проект Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (№ 5502), поданий народними депутатами Рустемом Умеровим, Ярославом Железняком та іншими народними депутатами, та аналогічний за назвою, але альтернативний законопроект [№ 5502-1](#) авторства Ярослава Железняка.

Метою законопроектів № 5502 і № 5502-1, як зазначено в пояснювальних записках, є скасування режиму вільної економічної зони «Крим» на тимчасово окупованій території України та встановлення особливостей економічних відносин на тимчасово окупованій території з урахуванням обмежень, викликаних окупацією, та вимог міжнародних партнерів.

Крім того, проектами законів пропонується унормувати порядок в'їзду осіб на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї, закріпити право на безоплатну вторинну правову допомогу для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території, та забезпечити реалізацію права на спадкування для таких осіб.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у висновках від 15 червня 2021 року висловлює зауваження до поданих законопроектів.

Під час обговорення народні депутати – члени комітету зазначили, що на сьогодні є необхідність прийняття відповідного закону, але не в поданій

редакції. Тому запропоновано доопрацювати законопроекти № 5502 та № 5502-1 з урахуванням вимог частини другої статті 110 Регламенту Верховної Ради України, пунктів 1 і 2 частини першої статті 12, пункту 1 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та внести на розгляд Верховної Ради України доопрацьований законопроект.

З огляду на вищезазначене та за результатами обговорення народні депутати України – члени комітету, керуючись частиною другою статті 110 Регламенту Верховної Ради України, прийняли рішення підтримати та подати на розгляд Верховної Ради України доопрацьований проект Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України», підготовлений народними депутатами України – членами комітету, рекомендувати включити його, а також законопроекти № 5502 та № 5502-1 до порядку денного сесії Верховної Ради України та за результатами розгляду в першому читанні прийняти доопрацьований законопроект [№ 5502-д](#) за основу та в цілому з подальшим техніко-юридичним опрацюванням, а законопроекти № 5502 та № 5502-1 відхилити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти. Якщо якась фракція не наполягає на виступі – може не записуватися.

Урбанський Анатолій Ігорович.

УРБАНСЬКИЙ А.І. Прошу передати слово пану Рудіку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рудик Сергій Ярославович.

РУДИК С.Я. Товариство, попри ніби технічність цього законопроекту я просив би все-таки колег, які його не читали, я так розумію, що це 90 відсотків присутніх у залі, звернути увагу на норму, з якою я особисто не погоджуюся. Прирівнюючи права українців, які мешкають на окупованій території в Автономній Республіці Крим, до українців на рівних умовах користуватися банківською системою, ми одночасно даємо їм можливість отримувати українську пенсію, до речі, навіть тим, які отримують соціальні виплати від країни-агресора. Мені здається, що це неправильно.

Рекомендую колегам підтримати цей законопроект у першому читанні, усунути цю норму, а тоді проголосувати за нього в цілому, схвалюючи, в принципі, ідею, яка закладена авторами цього законопроекту.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтіївич.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Передайте, будь ласка, слово Ахтему Чийгозу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я не заберу у вас багато часу. Висловлюю велику подяку вам усім, нам усім за це рішення, яке ми прийняли, продемонструвавши, хто є ворогом України і державою масового знищення – це Росія. Сьогоднішнє наше рішення сприятиме надіям і вірі в Криму не тільки кримськотатарського народу, а всіх наших українців. Це, звичайно, буде фактором об'єднання, як і Крим – фактор об'єднання тут, в Україні.

Стосовно цього законопроекту. Усьому свій час. Ті, хто сьогодні каже, що є проблеми з пенсіями або з якимись бізнесменами, ще з чимсь – це вже в минулому. Нині це наше обличчя, обличчя нашої влади, нашої держави, нашої України. Тому я закликаю проголосувати за законопроект за основу та в цілому, зняти це питання назавжди.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо. Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» ([№ 5502-д](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 323.

Рішення прийнято.

У цілому?

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких

законодавчих актів України» (№ 5502-д) у цілому з урахуванням необхідних техніко-юридичних правок. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 328.

Рішення прийнято.

Наступне питання порядку денного – це проект Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» ([№ 5503](#)).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

До слова запрошується народний депутат України Умеров Рустем Енверович.

УМЕРОВ Р.Е. Дорогі друзі, це в продовження вже прийнятих законів. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович, перший заступник голови Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги просять включити турборежим.

Колеги, цей законопроект про внесення змін до Митного кодексу України, одна сторінка. Прошу підтримати його за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи ті, хто бажає...
(Шум у залі).

Пане Гузь, не кричіть, підійдіть до колег і домовтеся. Чути добре, а роботи мало. Підійдіть і домовтеся. Дякую. Коли будете тут, тоді й будете приймати рішення.

Запишіться ті, хто бажає виступити.

Умеров Рустем Енверович.

УМЕРОВ Р.Е. Прошу підтримати законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Герус Андрій Михайлович.

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу переходити до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за позицію.
Павленко.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово лідеру кримськотатарського народу Мустафі Джемілеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемілев.
Ігорю Володимировичу, чого ви мовчите? Запропонуйте щось.

ДЖЕМІЛЄВ М. Шановний Голово! Шановні народні депутати! Сьогодні ми розглядаємо законопроект про скасування Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України», який набрав чинності 27 вересня 2014 року, а також пов'язані із ним два проекти законів про внесення відповідних змін до Податкового та Митного кодексів України.

Практика більш ніж семирічної окупації Криму показала, що жодна економічна діяльність українських підприємств у Криму зовсім не можлива. Взагалі термін «вільна економічна зона» в умовах терористичного окупаційного режиму звучить абсурдно.

Другий абсурд полягає в тому, що ми, з одного боку, закликаємо наших союзників, світове співтовариство посилити санкції проти країни-окупанта і всебічно блокувати будь-яку діяльність на окупованому півострові, а з іншого – розглядаємо півострів як вільну економічну зону. Такий стан речей завдає значної шкоди зусиллям України на шляху до звільнення окупованих територій.

Нагадую, що за скасування закону про вільну економічну зону «Крим» виступали Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, Міністерство закордонних справ України, учасники торговельної та енергетичної блокад 2015 року, Меджліс кримськотатарського народу, багато народних депутатів України. Крім того, існування вільної економічної зони «Крим» перешкоджає виконанню ряду заходів, передбачених Стратегією деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, прийнятою рішенням Ради національної безпеки

і оборони України 11 березня цього року і затвердженою указом Президента України.

Прошу проголосувати за прийняття всіх трьох законопроектів.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» ([№ 5503-д](#)) за основу. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 335.

Рішення прийнято.

У цілому.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту закону № 5503-д у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 330.

Рішення прийнято.

Надійшла заява з вимогою оголосити перерву, яку готові замінити на виступ.

Герасимов.

Сюмар Вікторія Петрівна.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці! Насамперед звертаюся до вас. Зараз у цьому залі для вас будуть розігрувати дуже цікаву комедію під пафосною назвою «Деолігархізація», з чого планують зробити взагалі великий серіал для утримання рейтингу. Люди, які нині при владі, взагалі спеціалізувалися на тому, що знімали комедії. По-моєму, вони продовжують це і далі робити. Тільки, якщо раніше комедія Зеленського разом із Кіркоровим називалася «Любов в большому городе», то те, що відбуватиметься зараз можна назвати «Любов з великими хлопцями за грубі гроші». Чому? Тому що, знаєте, законопроект, який ви пафосно тут будете представляти найбільше нагадує мегакорупційну схему за принципом «вхід – рубель, вихід – 10».

Сподіваюся, що всі почитали цей законопроект і чудово побачили, як у нас пропонується призначати олігархами: засідає Рада національної безпеки і оборони України, голосують за включення до реєстру, проводять красиві брифінги, далі всі ідуть на телеканали, а потім РНБО виключає з реєстру олігархів. Без жодних критеріїв, без розуміння того, чому і як. Таке враження, що РНБО оголошує: «Хлопці, вільна каса!», але розраховуватися пропонують сайтами і телеканалами. От лише запитання: кешем будете брати чи ні? Мені здається, що вже кешем беруть зараз для зарплат у конвертах, а хочеться більшої каси.

Найкумедніше, що олігархи радісно проголосують за цей законопроект, бо дуже добре знають, що це лише гра (ігри для електорату) і завтра вони так само отримуватимуть свої надприбутки, тому що влада просто підвищить тарифи. Мільйони українців, які будуть дивитися шоу по телевізору, платитимуть цим олігархам за завищеними тарифами, що дозволить монополістам на енергоринку далі отримувати надприбутки.

Це досить погана і нечесна комедія, яка найбільше нагадує фарс, зокрема боротьби з контрабандою, про мільярд дерев і подібні пусті фейкові речі.

Для того щоб боротися із олігархами, потрібно приймати антимонопольне законодавство, не брати олігархів до списків партій і не призначати їх міністрами (*Оплески*). Але цього зараз не буде, в цьому залі покажуть шоу «деолігархізація» – на всіх телеканалах країни. І зараз початок. Вітаю!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до наступного питання порядку денного – це проект Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)» ([№ 5599](#)) та альтернативні законопроекти [№ 5599-1](#), [№ 5599-2](#), [№ 5599-3](#).

Ставиться на голосування пропозиція про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

До слова запрошується міністр юстиції Малюська Денис Леонтійович.

МАЛЮСЬКА Д.Л., *міністр юстиції України.* Доброго дня, колеги! На ваш розгляд, з розрахунком на вашу підтримку, пропонується президентський законопроект № 5599 щодо олігархів. Думаю, що його зміст уже відомий багатьом народним депутатам, тому коротко окреслю основні положення цього законопроекту і трошки детальніше зупинюся на критиці, яка пролунала на адресу законопроекту від Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України.

Щодо концепції законопроекту. Є чотири ознаки, за якими визначатиметься є та чи інша особа олігархом чи ні. Для того щоб особа була визнана олігархом, достатньо відповідати хоча б трьом з чотирьох ознак.

Рішення про визнання особи олігархом і включення її до відповідного реєстру олігархів приймає Рада національної безпеки і оборони України за поданням будь-якого члена РНБО, Кабінету Міністрів України, Служби безпеки України, Національного банку України або Антимонопольного комітету України.

За наслідками прийняття рішення про включення особи до реєстру олігархів встановлюються обмеження для таких осіб: заборона фінансувати (прямо чи опосередковано) політичні партії, брати участь у великій приватизації, а також зобов'язання подавати декларації. Крім того, передбачено обов'язкове декларування топ-чиновниками контактів із олігархами або їх представниками.

Стосовно критики Головного науково-експертного управління. Кілька ключових тез. Зазначу, що ми не погоджуємося з критикою ГНЕУ, власне, із зауваженнями, які були у висновку, з кількох причин.

Щодо неконституційності. Начебто РНБО не має таких повноважень, а її повноваження повинні дублювати повноваження Президента України. Це не відповідає Конституції України. Зокрема, у частині восьмій статті 107 Конституції України зазначається, що компетенція та функції РНБО визначаються законом. Власне, таким законом ми це і врегульовуємо.

ГНЕУ зауважує, що за неподання декларації немає відповідальності. Але ж є кримінальна відповідальність. Нещодавно прийнято закон, яким внесено відповідні зміни. Це стосується й інших положень висновку ГНЕУ.

Прошу законопроект підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується народний депутат України Княжицький Микола Леонідович.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, чим наш проект відрізняється від попереднього?

Найперше, ким визначається, хто може бути олігархом? У президентському законопроекті – Президентом України особисто і РНБО, яке не має жодних повноважень ані робити перевірки, ані когось призначати, до того ж там сидять люди з однієї партії – партії влади. У нашому законопроекті це визначає Національне агентство з питань запобігання корупції, що працює разом із Антимонопольним комітетом України, який, між іншим, підконтрольний Президенту

України. НАЗК веде відповідні реєстри і має для цього всі повноваження, на відміну від РНБО.

Хто є олігархом за президентським законопроектом? Блогер. Половина із вас є олігархами, тому що власники теле- і радіоканалів не є олігархами за цим проектом, а блогери є.

Хто є олігархом за нашим законопроектом? Тут чіткі критерії: перевіряється вартість активів, встановлюється наявність потенційного впливу на ключових державних посадовців, визначається вплив на засоби масової інформації, причому не лише корпоративний, а й те, хто їх фінансує і в який спосіб. Ми не сприймаємо боротьбу з блогерами, пане Президенте, ми сприймаємо не просто боротьбу з олігархами, а боротьбу з корупцією.

Які наслідки передбачені в президентському законопроекті для олігархів? Жодних, крім того, що вони не беруть участі у великій приватизації, але якщо хтось занесе гроші тому, хто вирішує це питання, то будуть брати. Ось вам «вільна каса», про яку говорила колега Сюмар. У нашому проекті встановлено чітку низку зобов'язань, зокрема, і посилений моніторинг АМК і НАЗК за належними олігарху підприємствами, щоб вони не перетворилися на монополії.

Ви пропонуєте, щоб олігархи і далі продовжували фінансувати партії і політичні рухи. Ми це забороняємо і ставимо під контроль НАЗК і виборчих комісій. Ви не контролюєте ЗМІ олігархів, вам байдуже, бо ви думаєте, що вони вам усе принесуть. Ми вимагаємо чіткої збалансованості інформації, яку будуть контролювати незалежні громадські організації.

Не перетворюйте Верховну Раду України на цирк! Хочете одержувати гроші від багатих людей, ви і так їх...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поляков Антон Едуардович.

ПОЛЯКОВ А.Е., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (одномандатний виборчий округ № 206, Чернігівська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, що ви робили півтора року? Ви допускали відключення наших українських державних АЕС, щоб заробляли олігархи, які володіють ТЕЦ. Ви знищували малий та середній бізнес, щоб заробляли олігархи, які володіють, до речі, чим? Мережами супермаркетів і гіпермаркетів. Ви допустили підвищення тарифів та скасували пільги для того, щоб знову-таки заробляли олігархи. І вчора ви прийняли законопроект Олега Валерійовича, завдяки чому спиртовики та олігархи будуть заробляти на паливі, а українці платитимуть більше за бензин. Ви допомагаєте нашим олігархам і вони заробили за останні роки більше. Подивіться *Forbes*.

Якщо ви, дійсно, хочете боротися з олігархами, ми вам допоможемо. Ми проголосуємо за ці законопроекти. Але, наприклад, моїм законопроектом усувається конфлікт інтересів у питанні вирішення РНБО того, хто олігарх, а хто ні. Ми розуміємо, що в РНБО теж є олігархи або ті, хто від олігархів там є.

Також я пропоную знизити планку щодо визначення олігархів. Адже мери у нас такі самі олігархи, це стосується не тільки Києва, а й інших міст. Вони теж володіють засобами масової інформації, мають свої партії та заробляють на владі, а це і є олігархи. Вважаю, що вони також не повинні мати можливості обіймати державні посади.

Пропоную, в принципі, голосувати за всі законопроекти. Розумію, що це популізм і ви не будете боротися з олігархами, але все-таки, якщо плануєте підтримувати, то, будь ласка, проголосуйте за мій альтернативний законопроект.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Іванович Ніколаєнко.

НІКОЛАЄНКО А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, історія із законопроектом № 5599 та всіма альтернативними проектами перетворюється на фарс. Адже, як сказала одна із колег, яка виступала раніше, за основним президентським законопроектом ми починаємо визначати, хто зручний олігарх, а хто незручний, з ким потрібно домовлятися, а кого треба покарати.

Я сказав, презентуючи наш законопроект після реєстрації, що олігархами не народжуються, ними стають. І стають тому, що так в Україні влаштована політика. Наш проект Закону «Про чесну політику та чесну владу» не випадково має таку назву. Ним унормовується ситуація, коли великому бізнесу буде не вигідно і небезпечно займатися політикою.

Ми пропонуємо не один законопроект, а три, одним із яких вносяться зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, а іншим – до Податкового кодексу України. Олігархами насамперед стає бути дорого, зокрема, податки вони сплачуватимуть вищі, чого не зазначено в жодному поданому законопроекті. Олігархам буде неможливо фінансувати політичні партії, тому що ми нашим проектом вносимо зміни до процедури фінансування виборчих процесів, тобто голови партій не будуть бігати і зазирати в кишеню тому чи іншому бізнесмену, бо всі матимуть однакові умови.

Інший напрям – доступ до ЗМІ. Розуміємо, що головне, це вже прозвучало, – зміна контролю за ЗМІ. Так от, ми зазначаємо: хто не контролював би ЗМІ, власник не може на свій розсуд дати доступ до ЗМІ одній чи іншій симпатичній йому або його ручній політичній силі, всі матимуть рівні умови, ми встановлюємо ці обмеження.

Отже, якби Верховна Рада України справді хотіла побороти таке українське зло, як олігархія, то потрібно було б доопрацювати все те розумне, що подано в альтернативних законопроектах і прийняти один нормальний доопрацьований проект закону. Але якщо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запишіться на виступи: два – за, два – проти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Пушкаренку Арсенію Михайловичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

Будь ласка, Олександрє Качура, вам передають слово.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть мікрофон Качурі.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Прошу передати слово Петру Олексійовичу Порошенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Після того, як вам колеги передали слово, ви не можете його знову передавати, Олександрє Анатолійовичу. Далі.

Наступний промовець – Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, депутатська група «Партія «За майбутнє» обов'язково підтримає законопроект проти олігархів. Такої «казки» ми всі з вами чекали. Адже один із ваших колег у прямому ефірі на одному з телеканалів сказав про те, що очікує олігархів після прийняття цього законопроекту: вони не матимуть можливості вільно спілкуватися з людьми, будуть ізольовані, від цього їм стане погано і вони будуть просити виключити їх із списку (*Сміх у залі*). Це сказав ваш колега.

До речі, знаєте, щодо списку – це, дійсно, дуже смішно. Якщо, наприклад, олігарх контролює РНБО, уявімо, що він Президент, що тоді робити? Він сам себе включить і виключить зі списку, чи як? А ще цікаво, якщо олігархи чоловік і дружина, як вони самоізолюються, як вони задекларують свої стосунки, що вони роблять, як це буде? Ще цікаво. Ви зазначаєте: «декларування контактів». Можна уточнити, яких контактів? Бо більшість залу цікавить саме декларування контактів, тому що контакти бувають різними (*Оплески*). Поясніть нам, які контакти потрібно декларувати? Коли контакт зараховується, а коли не зараховується? Коли це фальш, а коли ні? Ви ж нам поясніть це, шановні колеги. Що ви робите?

І ще одне. У нас уже є НАБУ, РНБО, то давайте ще створимо ББО – бюро боротьби з олігархами, я навіть готова його очолити, виділіть тільки, будь ласка, пару мільярдів на фінансування, бо без цього ніяк.

Що можна додати? Ми всі пам'ятаємо гасло «кожен з нас – Президент», а тепер «кожен з нас – олігарх», чи що? Давайте брати участь... *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко Сергій Володимирович.
Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні друзі! Чесно кажучи, приємно читати подібні законопроекти, це просто такий треш, що хочеться реально сміятися. Знаєте, мене важко обвинуватити в тому, що я – за олігархів, я єдиний політик, якого... *(Сміх у залі. Оплески)*. Радію, що вам це подобається, дуже радію, що ви зараз це так зустрічаєте. Але хочу сказати, що я єдиний політик, якого саме олігархи кидали до в'язниці. І тоді, коли я була у в'язниці за їх рішенням, «95 квартал» виконував за гроші на корпоративах у олігархів такі номери, як гра на роялі, а я, власне, про це добре знала.

Дорогі мої, цей проект закону – це все одно, що легалізувати олігархію тут, думаю, що ви всі це розумієте. Значна частина партії «Слуга народу», як і цього парламенту, сформована олігархами. Давайте подивимося, як вони за цей законопроект зараз будуть голосувати. Вони із задоволенням проголосують, тому що такий закон їм, за великим рахунком, по барабану. Адже ті покарання (в лапках), які для олігархів передбачили, – це смішно, це однаково, як, знаєте, погрозити їм пальцем. Щось ніби – не фінансуйте зі своїх рахунків політичні партії, але ж вони завжди так фінансували, зокрема і вас так зараз фінансують з рахунків. Це смішно. Говорять, не беріть участь у приватизації. Так вони вже все приватизували, що ще приватизовувати? Не займайтеся абсурдами і профанацією.

Ми за цей законопроект голосувати не будемо. Ми внесли свій проект, а ви із цим будете просто мати смішний вигляд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Хотіла передати слово олігарху Зеленському, другу Кіркорова, але він побоявся прийти до парламенту і представити цей законопроект, тому, будь ласка, передайте слово Гео Леросу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, якщо ви почали виступати і не передали слово, то завершуйте, будь ласка. Ні, ні. Почався виступ, не було прохання передати, було сказано, хто повинен виступити. Ірино Володимирівно, завершуйте, будь ласка *(Шум у залі)*. Будь ласка, Ірино Володимирівно, виступайте.

Ні, ні, Ірино Володимирівно, будь ласка (*Шум у залі*). Шановні колеги, будь ласка...

ГЕРАЩЕНКО І.В. Друзі, знаєте, цей зал боїться не тільки друга олігархів і вже самого олігарха Зеленського, друга Кіркорова, запрошувати сюди і послухати, бо знають, що йому скажуть, уже навіть бояться послухати Гео Лероса. Ну, добре.

Тоді розкажемо так, згадую зараз його прізвище. Гео Лероса сюди привели Разумков і Зеленський. Вимагаю дати слово Гео Леросу, тому що я його зараз критично згадую, бо ось ця вся «компашка», яка тут сидить... (*Шум у залі*). Вибачте, будь ласка, ще раз, Гео Лероса сюди привели Зеленський і Разумков. Разумков був першим номером у списку олігархічної партії «Слуга народу», а включив їх туди друг «слуг» і олігархів Зеленський. Власне, чомусь туди потрапив Гео Лерос. Думаю, що він зараз має нам розповісти, чи не було йому соромно бути серед «слуг», яких сюди завів Разумков, включивши до цього списку повно друзів олігархів, а, звичайно, благословив усе це друг Кіркорова Зеленський.

Зеленський сьогодні мав би бути тут і розповідати, чи не смішно йому щодня давати дуже кумедні обіцянки: про мільярд дерев, про мільярд дитячих майданчиків, про боротьбу з олігархами, коли його члени РНБО на гелікоптерах олігархів літають на зустрічі, де, до речі, з олігархами і зустрічаються. Можливо, Гео Лерос про це знає більше, бо був у списку партії «Слуга народу». Проте, на жаль, з цього законопроекту виключили положення про необхідність для членів РНБО звітувати про те, як вони зустрічаються з олігархами.

Мені шкода, що зараз тут немає представника Офісу Президента України, тому що за цим проектом закону і Офіс Президента України не повинен звітувати про те, як зустрічаються...

Гео Лерос! Якщо ти будеш зустрічатися з олігархами, ти про це звітуватимеш?

Дякую.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Репліку!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гео Багратович Лерос, репліка.

ЛЕРОС Г.Б., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Найвідоміше подружжя України вирішило, що вони готові до наступного кроку: Зеленський та Єрмак хочуть офіційно стати олігархами. Схоже, що це єдина мета цього законопроекту, бо це повний фарс, давайте у ньому розберемося.

За законопроектом Зеленського вартість активів олігархів має становити приблизно 2 мільярди гривень. Невже хтось сумнівається, що Зеленський та Єрмак за 2,5 року «крадівництва» не пограбували країну на 2 мільярди гривень кожен. Стільки Банковій приносять лише «обнальні схеми» Єрмака!

Щодо четвертого пункту. Зеленський має повну монополію виключно на брехню, він – суцільна галузь популізму (*Шум у залі*). Ганьба йому! Ганьба кожному з вас, хто буде за це «лайно» голосувати!

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Завітневич Олександр Михайлович.

Почекайте, ще з мотивів. Хто виступатиме з мотивів? Рахманін Сергій Іванович. Після Рахманіна ніхто не наполягає? Усе.

Рахманін Сергій Іванович.

РАХМАНІН С.І. Шановні друзі! Була така розумна людина, двічі Голова Верховної Ради України Іван Плющ, який свого часу вчив молодих законотворців. Він говорив, що вони мають писати все, що завгодно, але повинно бути три критерії: нащадкам не має бути страшно, не має бути соромно і не має бути смішно.

Щодо страшного. Такий закон олігархам зовсім не страшний, він загрожує їм не більше, ніж глибоке занепокоєння Володимиру Володимировичу Путіну. Зайвим підтвердженням цього буде те, що переважна більшість людей пов'язаних із олігархами сьогодні за цей законопроект проголосують.

Щодо сорому. Мені трохи соромно було за міністра юстиції пана Малюська, який, по-перше, з невідомих причин представляв цей законопроект, хоча автором його є Президент України, по-друге, вчора на засіданні комітету годину ділився своїми нестримними юридичними фантазіями, які дуже невдало загортав у юридичну обгортку і навіть не згадав проєкт нормативно-правового акта, в якому прихована загроза національній безпеці.

І щодо смішного. Це дуже смішний законопроект, тому що, наприклад, якщо Денис Леонтійович Малюська біля вбиральні чи кнайпи зустріне Рената Михайловича Коломойського і скаже: «Привіт! Як справи?», а той відповість: «Нічого», це буде підставою...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Івановичу.

До слова запрошується голова Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Завітневич Олександр Михайлович.

ЗАВІТНЕВИЧ О.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 30 червня 2021 року розглянув проєкт Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які

мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)», № 5599 від 02.06.2021 року, поданий Президентом України та визначений ним як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України та альтернативні до нього проекти.

За наслідками розгляду законопроекту № 5599, поданого Президентом України, у висновку до нього комітет ухвалив таке.

Перше. Рекомендувати Верховній Раді України включити законопроект до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду законопроекту в першому читанні прийняти його за основу, врахувавши пропозицію комітету стосовно необхідності доповнення проекту під час його підготовки до другого читання положеннями щодо внесення змін до деяких законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Друге. Запропонувати Верховній Раді України скоротити строк подання поправок і пропозицій суб'єктами права законодавчої ініціативи наполовину.

Альтернативні законопроекти: № 5599-1 від 15.06.2021 року, поданий народним депутатом України Княжицьким та іншими народними депутатами, № 5599-2 від 16.06.2021 року, поданий народним депутатом України Поляковим, та № 5599-3 від 17.06.2021 року, поданий народним депутатом України Ніколаєнком та іншими народними депутатами, Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки рекомендує включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду в першому читанні відхилити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. За що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. За все. Готові?

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)», [№ 5599](#), за основу з пропозицією комітету щодо врахування запропонованих уточнень під час підготовки до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

У цілому, так, як завжди?

Покажіть по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 231 (*Оплески*), «Опозиційна платформа – За життя» – 0, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «Партія «За майбутнє» – 18, «Голос» – 0, «Довіра» – 18, позафракційні – 8.

Ставиться на голосування пропозиція відповідно до частини другої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про скорочення наполовину строків подачі поправок і пропозицій та підготовки до другого читання законопроекту № 5599.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 216.

Рішення не прийнято.

Наступне питання порядку денного – це проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» ([№ 5600](#)) та альтернативні законопроекти [№ 5600-1](#), [№ 5600-2](#), [№ 5600-3](#) і до [№ 5600-7](#).

Ставиться на голосування пропозиція про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

До слова запрошується міністр фінансів Марченко Сергій Михайлович.

МАРЧЕНКО С.М., *міністр фінансів України*. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень».

Останнім часом навколо цього законопроекту відбувається багато інсинуацій і політичних спекуляцій: нібито влада хоче притиснути чесний бізнес, зібравши з них максимальні податки. Але це не відповідає дійсності.

Запропоновані зміни стосуються лише представників бізнесу, які протягом багатьох років звикли керуватися нормами, що були виписані спеціально під них та для їх збагачення. Зокрема, щодо протидії «скруткам» з ПДВ, зловживанню відшкодування ПДВ, ставки екологічного податку, який є найнижчим в Європі та у світі, на викиди вуглецю та розміру ставки оподаткування за користування надрами.

Окремі ставки податків, визначені в абсолютних величинах, не переглядалися з 2017 року. Це, наприклад, акцизний податок на алкогольні напої, рента за користування стільниковим радіозв'язком та інші. Але настав час змін. Президент України обіцяв прозорі та єдині правила оподаткування для всіх. Кожен, хто отримує надприбутки, повинен чесно сплатити податки. Ми – відповідальна держава і маємо забезпечити гідний рівень заробітних плат медикам та освітянам, своєчасно виплачувати пенсії, підтримувати військовослужбовців, які боронять наші кордони.

Нині є політична воля Президента України та уряду для руйнації схем, які існують десятиліттями. Розроблений Міністерством фінансів України законопроект спрямовано саме на це. За рахунок ліквідації схем, доходи в бюджеті збільшуватимуться на суму 50 мільярдів гривень щорічно.

Законопроект не вплине на пересічних громадян, представників малого бізнесу, які працюють відкрито. Проте деяким групам доведеться переглянути правила гри і почати сплачувати справедливі податки.

Дякую за увагу і прошу підтримати законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується народний депутат України Железняк Ярослав Іванович.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги! Цей законопроект чомусь називають проти олігархів. У ньому, справді, є положення про підвищення деяких податків для великих фінансово-промислових груп. Я також разом із колегами подав альтернативний законопроект, який один в один, крапка в крапку відображає це підвищення податків. Але законопроект № 5600 на 95 відсотків не стосується олігархів.

Вибачте, коли ми пропонуємо норму про заборону будь-якому керівнику підприємства (директору) виїжджати за кордон, тому що є податковий борг, – це не боротьба з олігархами. Коли ми вводимо оподаткування продажу квартир на 20 відсотків для людей, які зібрали гроші і нарешті можуть купити собі житло, – це не боротьба з олігархами. Коли ми говоримо, що тепер податкова служба буде мати надзвичайні повноваження, зокрема можливість заблокувати будь-яку діяльність, тому що їм здалося, що в «пеперці» треба вписати додаткові мільярди, – це не боротьба з олігархами. Коли ми кажемо, що бізнес має платити податок на прибуток, поки вони не отримали цей прибуток, – це не боротьба з олігархами. Коли ми підвищуємо в 17 разів податки для людей, які мають свою землю, і людина, яка має 2 гектари, є олігархом, тому ми її і оподатковуємо, вибачте, – це навіть не цинізм, це повна профанація.

Шановні колеги, в цьому законопроекті, справді, є норми, які я особисто вважаю доречними, зокрема, щоб великі промислові групи платили більше податків. Цей проект на декількох десятках сторінок, а сторінок про олігархів там, дві-три, максимум чотири, усе інше – це про нас із вами, про те, як вбити нормальний бізнес і загнати його в тінь.

Я точно буду голосувати проти цього законопроекту. А якщо ви хочете проголосувати проти олігархів, то голосуйте за законопроект від фракції «Голос».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат України Рубльов Вячеслав Володимирович. Не наполягає.

Народний депутат України Гриб Вікторія Олександрівна. Будете виступати? Будь ласка.

ГРИБ В.О., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Коли під час пандемії, під час світової економічної кризи намагаються підвищити податки, вважаю, що це кримінальний злочин. І тут не ідеться про боротьбу з олігархами, тут мова йде про боротьбу з народом України.

Давайте подумаємо, якщо будуть підвищувати податки, що робитиме бізнес? Бізнес буде скорочувати робочі місця. Якщо будуть скорочувати робочі місця, скажіть, будь ласка, куди підуть люди, яких скоротили? Вони підуть на біржу праці. Якщо вони підуть на біржу праці, де ми з вами будемо брати кошти для того, щоб платити їм? Мені здається, тут підміна понять.

Саме тому я насамперед дуже вас прошу сьогодні не голосувати за урядовий законопроект № 5600. Адже всі альтернативні проекти у будь-якому разі є кращими, ніж проект № 5600, хоча зауважу, що вони також проблематичні, тому що ними передбачається підвищення податків.

Подивіться, будь ласка, що нині відбувається на світовому ринку. Практично всі уряди підтримують свій бізнес, роблять запозичення для того, щоб надавати підтримку бізнесу, замість того, ми сьогодні хочемо зарізати ту курку, яка несе золоті яйця. Дуже вас прошу, перед тим, як це зробити все-таки подумати, щоб у нас були сталі надходження до бюджету, тому що головне, щоб у бюджет надходили кошти, а не те, щоб сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується народний депутат України Торохтій Богдан Григорович. Не наполягає?

Южаніна Ніна Петрівна.

ЮЖАНИНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Шановні українці! В умовах, коли є потреба підтримати бізнес в Україні в карантинний та посткарантинний періоди, коли відбувається падіння економіки, уряд пропонує посилити податковий тиск на бізнес та ще й прикривається нібито руйнуванням схем.

Необхідність підготовки та подання альтернативного законопроекту народними депутатами з фракції «Європейська солідарність» пояснюється потребою забезпечити стабільність і стимулювати економічне зростання в Україні без посилення податкового навантаження.

Законопроектом пропонується: з 1 січня 2022 року запровадити податок на виведений капітал на заміну податку на прибуток підприємств; з 2 січня

2022 року запровадити трирічний мораторій на збільшення ставок податків і зборів на заміну бази та/або об'єктів оподаткування, що призводить до збільшення суми податку та/або збору; установити, що строк дії мораторію на проведення документальних та фактичних перевірок платників податків не може скорочуватися Кабінетом Міністрів України у період карантину; встановити без виключень заборону на проведення органами державного нагляду планових заходів із здійснення державного нагляду і так далі. Існують й інші норми, які ми запропонували і які позитивно вплинуть на діяльність бізнесу та життя людей в Україні.

За оцінками провідних світових та українських економістів у другій половині 2021 року та у 2022 році тенденції розвитку економічних відносин у світі матимуть найсприятливіші умови для проведення стимулюючих для розвитку економіки реформ і цим скористаються всі країни, крім України.

Отже, без збільшення тягаря на бізнес альтернативним, економічно обґрунтованим підходом ми зможемо в цілому забезпечити оздоровлення та посилення конкурентоспроможності економіки України, а також запобігти корупційним ризикам, що позитивно вплине на умови ведення бізнесу.

Дуже прошу підтримати альтернативний, зовсім інший за філософією проект закону. Ми – за бізнес, за розвиток економіки в Україні.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України автору альтернативного законопроекту Дануці Олександрю Анатолійовичу. Будь ласка.

ДАНУЦА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановний головуючий. У мене є гарний виступ, який написала моя команда. Тут і про акциз, і про ПДВ, і про землю.

Але мені потелефонував міський голова Кропивницького Андрій Павлович Райкович і сказав просту річ, до речі, він – людина тих часів. Він сказав: «Якщо проголосуєш за проект № 5600, я тебе в місто не пушу».

Вважаю, що насамперед ми маємо, звертаюся до мажоритарників, розуміти, що цей законопроект проти місцевих громад. І той, хто за нього проголосує, той проголосує проти місцевих громад.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається голові Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Данилу Олександровичу Гетманцеву.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Подивіться наскільки

обговорення цього законопроекту більш змістовне і палке, ніж попереднього. Адже це про гроші, про справжні інтереси тих, з ким ми боремося, зокрема, вносячи цей пакет законопроектів.

Законопроект № 5600 – про рівність оподаткування, про скасування преференцій і пільг, про усунення прогалин у податковому законодавстві, які дають можливість великому бізнесу не сплачувати податки, ухилятися від них. Завдяки цим податкам формуються зарплати, зокрема лікарів, пенсії, фінансується будівництво чи відновлення доріг, взагалі виконуються функції держави. Не сплачувати податки в країні, що воює, – аморально. Крім того, аморально надавати через закони пільги та преференції, які ми хочемо скасувати.

Ми плануємо врешті-решт індексувати ставки податків, зокрема акцизного та інших, на 5 відсотків інфляції. Ми пропонуємо втричі підвищити екологічний податок, який в нас у 45 разів менше, ніж в Іспанії, в 150 разів менше, ніж у Франції, в 65 разів менше, ніж у Португалії. Ми збільшуємо ренту на руду. За шикарної ринкової кон'юнктури великий бізнес отримує надприбутки і повинен відраховувати кошти державі. Ми скасовуємо пільгу з акцизного податку на «зелені» тарифи, мораторій на індексацію вартості земель для сплати земельного податку місцевим громадам. Ми приймаємо такий закон, який забезпечить рівність оподаткування. Прошу його підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є необхідність обговорювати цей законопроект? Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванов Володимир Ілліч.

ІВАНОВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 185, Херсонська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Данилу Гетманцеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гетманцев Данило Олександрович.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О. Дякую за надане слово. Хочу продовжити про міфи, які спеціально придумують навколо цього законопроекту і які супроводжують всю його історію. Міфи від псевдоекспертів у соціальних мережах, від опозиції, від тих, хто навіть не читав цей законопроект.

Давайте розберемося по пунктах. Зараз ви почуєте деякі з цих міфів з трибуни від опозиції. Наприклад, щодо начебто автоматичного списання податковою коштів боржника. Ця норма нині в кодексі є. Якщо боржник чи платник

податку самостійно задекларував борг і не сплатив його протягом 70 днів, відповідно податкова може списати кошти без рішення суду. А навіщо тоді суд? Норма чинна. Ми пропонуємо лише зменшити поріг. Це стосується й інших міфів, я просто навів приклад.

Водночас до законопроекту є деякі запитання і в мене, і в колег. Переконаний, що до другого читання ми доопрацюємо законопроект, особливо стосовно строків введення підвищених ставок податків і того, що стосується елементів податків, які відповідно до статті 4 Податкового кодексу України не можуть змінюватися протягом бюджетного року.

Перед комітетом постає велике завдання, тобто значна робота, яку ми обіцяємо провести гідно, обговоривши всі проблемні питання. Водночас сьогодні в першому читанні прошу підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Палиця Ігор Петрович.

ПАЛИЦЯ І.П., секретар Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 22, Волинська область, самовисуванець). Доброго дня, шановні колеги! Коли ми всі говоримо про те, що потрібно підвищувати соціальні стандарти, пенсії, зарплати, рівень обороноспроможності нашої країни, будувати дороги, школи, клуби, стадіони, у нас є два варіанти.

Перший. Продовжувати сидіти на голці Міжнародного валютного фонду і всіх організацій, які дають нам гроші в кредит, зобов'язуючи підвищувати тарифи, податки, пенсійний вік.

І другий. Ставати цивілізованою державою і починати платити податки, виводити з тіні сектори, які десятиріччями перебувають там і не платять податки.

Чи бездоганний цей законопроект, який ми розглядаємо? Ні. Чи потрібно робити те, що пропонується в ньому? Так.

Група «Партія «За майбутнє» голосуватиме за цей законопроект у першому читанні. У парламенті для напрацювання змін до другого читання створюється робоча група, до якої також увійдуть і наші представники, вона доопрацюватиме проект з усіх напрямів: аграрного, будівельного, податкового, юридичного. Країна має платити податки, на які житимуть вчителі, лікарі, буде розбудовуватися інфраструктура. Тому ми голосуємо «за».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович В'ятрович.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Фракція «Європейська солідарність». Шановні друзі! Знаєте, ми нарешті розуміємо рівень нашої влади, тому що вона вчоргове показала прості рішення. Що робити, як зупинити війну? Просто припинити стріляти. Як зупинити COVID-19? Просто не вакцинуватися і не проводити тестування.

Тепер щодо того, як нам розвивати економіку і збільшити надходження до бюджету? Дуже простий рецепт, якщо хочеш менше витратити на корову і більше від неї отримувати, то її треба менше годувати і більше доїти – оце нам нині пропонують. Давайте знищимо весь бізнес, хоча нам кажуть, що це проти олігархів. Повідомляю, хто ці олігархи, по яких вдарить такий закон, – це всі фермери.

Сьогодні перший день існування так званого ринку землі, який ви ввели, латифундистського ринку. Ви сказали, що ми за рік дамо підтримку фермерам, усім допоможемо. І що? Ви нічого не дали, а через рік підвищуєте податок для фермерів – це є в цьому законопроекті. Для людей, які вирощують на своїй маленькій присадибній ділянці щось і йдуть із цим на базар, ви підвищуєте податки. Для людей, які хочуть купити собі житло, бо не всі мають віллу в Кончі-Заспі, як Зеленський, який обіцяв її не брати, ви підвищуєте податки. Ви знищуєте інвестиційний клімат держави.

Те саме стосується «зеленої» енергії, чистої енергії. Кажете, що введете акциз. Що таке акциз? Це обрізання – з латини. Ви обрізаєте все всім, вбиваєте інвестиційний клімат, тому що ніхто не прийде в країну, де обманюють, де говорять одне, а роблять абсолютно інше. Ви крок за кроком знищуєте державу. Я не можу збагнути, навіщо ви це робите. У мене тільки одна відповідь: ви хочете на цьому заробити, давши податковій такі повноваження, щоб вона могла знищити будь-якого бізнесмена. Це і є ваша політика – такі ви «слуги народу».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин Ярослав Іванович.

РУЦИШИН Я.І. Прошу передати слово Галині Васильченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васильченко Галина Іванівна.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Виборчий округ № 118, Львівщина. Шановні колеги, чому вкрай не можна голосувати за цей законопроект? Якщо коротко, ним суттєво посилюється тиск на бізнес, розширюються права податкової, збільшуються штрафи. Навіть, якщо податкова помилково виписала вам борги, а ви підприємець, то не зможете поїхати за кордон. Це перше.

Друге. Забирають гроші в громад – 2,9 мільярда. Тобто гроші з акцизу із продажу тютюну більше не будуть спрямовуватися в громади. Цей законопроект, справді, проти громад.

Третє. Суттєво підвищуються податки. Наприклад, якщо людина захоче продати свою нерухомість, а зараз цей податок (ПДФО) становить 5 відсотків, то повинна буде платити 18 відсотків. Це, звісно, вплине на ціни на нерухомість.

Четверте. Значно ускладниться життя малих і середніх фермерів. Незалежно від того, працює людина чи не працює, за один гектар сільськогосподарської землі доведеться платити не менше 1,5 гривні.

Замість того, аби стимулювати економіку нам під обгорткою боротьби з олігархами пропонують законопроект, прийняття якого лише нашкодить економіці, тому що заглядають не лише в кишені бізнесу, а й витягують гроші з кожного українця. Замість того, аби впроваджувати норми, завдяки яким стимулюватиметься економіка, створюватимуться робочі місця, влада, на превеликий жаль, іде шляхом створення гірших умов для нашого бізнесу.

Комітетом було розглянуто сім альтернативних законопроектів, я пропонувала: давайте розробимо доопрацьований, врахувавши всі ключові норми, на яких наполягає багато народних депутатів, представників різних фракцій, на жаль, це було проігноровано.

Моє звернення до вас, шановні колеги, таке: давайте відправимо законопроект на доопрацювання, розробимо нормальний проект, який буде прийнятним, а не цей жахливий, абсолютно не в інтересах...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі, хто бажав, виступили?

Ніколаєнко, після цього переходимо до голосування. Ніколаєнко – з мотивів. Кучер, теж бачу.

НІКОЛАЄНКО А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, вже багато чого прозвучало і хоча дехто апелював, що це видумки опозиції, але я без емоцій скажу про факти. Цей законопроект стосується кожного. Так, в деяких альтернативних проектах можна було зробити, щоб норми стосувалися лише великого бізнесу або бізнесу, який отримує надприбутки. Цей же законопроект у тому вигляді, як його розроблено, торкнеться кожного українця, тому що, по-перше, ним даються абсолютно нові серйозні можливості для податкової, яка, однозначно, як зловживала раніше, так і продовжить зловживати повноваженнями, по-друге, торкнеться всіх, хто живе на землі, у кого є маленький клаптик, який отримували без податків, до двох гектарів. Зараз ця норма зменшується. Це також торкнеться кожного, хто захоче придбати новий автомобіль, купити або продати житло, тому що сплачуватиме додатковий податок.

Положення цього законопроекту завдадуть великої шкоди середньому бізнесу. Усі бізнесові асоціації виступають проти нього, але приймати рішення вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кучер Микола Іванович.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Законопроект № 5600 дуже сирий, надзвичайно. Принцип простий: податки підвищать, повноваження фіскалів збільшать, адміністративне навантаження зросте, відповідно й зросте корупція. Не знаю, як пояснити головам об'єднаних громад, що гроші від сплати податку на тютюн більше не будуть спрямовуватися до них. Кожна громада – 2-2,5 мільйона. Як пояснити, що птахівничі підприємства більше не будуть платити фіксований податок четвертої групи, а платитимуть податок на прибуток? Знову-таки в них забирають кошти. Як пояснити, що безліч податків, які раніше сплачувалися, тепер платити не будуть? Усі ці податкові новації досить сумнівні.

Ви всі зараз обіцяєте, що все врахуєте. Врахуйте, не обманіть, тому що цей обман може потім погано закінчитися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усі, хто бажав, виступили? Запросіть народних депутатів до залу. Поки збираються колеги, я також скажу декілька слів.

Шановні колеги, цей законопроект викликав велику дискусію в залі. На мій погляд, комітет, м'яко кажучи, не доопрацював (*Оплески*). М'яко кажучи. Триває велика дискусія на рівні об'єднаних територіальних громад, на рівні бізнесу і на рівні парламенту.

Звертаюся до профільного комітету з проханням під час підготовки законопроекту до другого читання врахувати позицію і бізнесу, і місцевої влади, і своїх колег для того, щоб був консенсус і не було проблем, коли цей проект потрапить до другого читання.

Будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» ([№ 5600](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Позачергове засідання Верховної Ради України оголошується закритим.